

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobce: **T. U.**, narozen dne x, státní příslušnost Ukrajina, bytem x, zastoupen Mgr. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2015, čj. OAM-58/LE-BE02-P17-2015,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8.228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Vymezení věci

Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 17. 12. 2015 (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný poukázal na to, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany z důvodu obavy z války v zemi původu a s tím souvisejícím odvodem do armády. Povinnost nastoupit k výkonu vojenské služby, i kdyby její součástí bylo nasazení do bojových operací, nelze považovat za pronásledování ze strany státních orgánů, neboť tato povinnost je základní občanskou povinností. Plnění uvedené povinnosti je vyžadováno bez ohledu na rasu, národnost či náboženství osoby povinné k výkonu vojenské služby, nejedná se tedy o diskriminační jednání. Pokud jde o víru žalobce, náboženská práva jsou upravena v zemi původu žalobce ústavou a zákonem z roku 1991 a jsou obecně respektována. Zákony umožňují příslušníkům uznaných náboženských organizací registrovaných v zemi původu

odepřít z důvodu svědomí a náboženství službu v armádě a vykonat náhradní vojenskou službu. Není pravda, že by žalobci v případě nenastoupení vojenské služby hrozil trest smrti, naopak ze shromážděných zpráv o zemi původu vyplývá, že mu hrozí „jen“ trest odnětí svobody, a to v délce trvání nejvýše 5 let. K tvrzení žalobce, že členového „Pravého sektoru“ a lidé ve vojenských uniformách s poznávacími znaky jednotky Azov vyhrožovali žalobcovým prarodičům, aby ho přiměli k návratu do země původu a nastoupení vojenské služby, žalovaný uvedl, že v situaci, kdy se prarodiče ani žalobce neobrátili na policii s žádostí o poskytnutí ochrany, nelze mít za to, že státní moc toto jednání soukromých osob trpí či snad podporuje a není schopna či ochotna poskytnout žalobci proti němu ochranu. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalovaný uvedl, že neshledal žádné skutečnosti, které by opodstatňovaly hrozbu vážné újmy v případě návratu žalobce do země původu. Výkon vojenské služby je povinností občana a případný trest, který by byl žalobci uložen za nenastoupení vojenské služby, nelze považovat za vážnou újmu. Ani probíhající ozbrojený konflikt na východě země nelze ve vztahu k žalobci, jenž bydlí v Ivanofrankivské oblasti v západní části země, považovat za hrozbu vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 3 ve spojení s § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. V doplnění žaloby žalobce napadl rozhodnutí žalovaného v částech, v nichž nebyl žalobci udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu a doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Žalobce namítl, že žalovaný rozhodl na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, tedy v rozporu s § 3 správního řádu, neboť nezajistil vůbec žádné informace o povaze a činnosti dobrovolnického praporu Azov, jehož příslušníci vyhrožovali žalobcovým prarodičům. Žalobce se domnívá, že státní orgány mu neposkytnou ochranu před vyhrožováním ze strany těchto osob, neboť prapor Azov je místními orgány i armádou oficiálně podporován. Žalobce poukázal na to, že na Ukrajině probíhá dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt. Existuje přitom důvodná obava, že v případě návratu do země původu bude žalobce povolán do armády, neboť se mu již snažili doručit v místě, kde na Ukrajině pobýval, povolávací rozkaz. Toto je navíc proti jeho náboženskému a morálnímu přesvědčení, neboť jako pravoslavný křesťan odmítá zabíjet. Po nuceném vstupu do armády pak žalobci reálně hrozí nasazení do bojových operací na východě země, při nichž by byl ohrožen na svém životě. Ačkoliv boje probíhají pouze ve východní části Ukrajiny, není pravda, že by se tato bezpečnostní situace nedotýkala celé země, neboť k výkonu vojenské služby jsou povoláváni i občané bydlící v západních oblastech Ukrajiny. Navíc je mu vyhrožováno osobami, které jsou členy nacionalistických organizací a žalobce má odůvodněný strach, že v případě návratu do vlasti bude ze strany těchto osob pronásledován pro svůj postoj k válečnému konfliktu a také proto, že mluví rusky.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě nesouhlasil s námitkami žalobce. Uvedl, že k žalobcem uvedeným tvrzením shromáždil adekvátní informace o situaci v zemi původu a přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je dostatečně odůvodněno. Branná povinnost je legitimní občanskou povinností ve smyslu Ženevské konvence a dalších mezinárodních úmluv. Nediskriminační požadavek účastnit se bojových operací směřovaný vůči bojeschopným mužům nelze vnímat jako pronásledování jednotlivců ukrajinskými státními orgány, a to ani v případě jejich nasazení do konfliktních oblastí. Za azylově

relevantní pronásledování nelze považovat ani to, že žalobci bylo údajně vyhrožováno ze strany nacionalistů kvůli jeho postoji k válce. V případě Ukrajiny se nejedná o totální konflikt, ale o konflikt probíhající ve východní části země, přičemž žalobce pochází ze západní části země. Žalobcova tvrzení nedokládají, že by v případě návratu do země původu byl ohrožen vážnou újmou ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný dále poukázal na možnost odepřít službu v armádě z důvodu náboženství a svědomí u příslušníků registrovaných náboženských organizací. K žalobcem tvrzené odůvodněné hrozbě pronásledování dle § 12 zákona o azylu žalovaný uvedl, že z výpovědi žalobce ani ze shromážděných informací nevyplývá, že by k azylově relevantnímu pronásledování došlo. Žalovaný dále poukázal na to, že žalobce učinil prohlášení o mezinárodní ochraně až v situaci, kdy byl zajištěn a bylo s ním zahájeno řízení o správním vyhoštění na základě skutečnosti, že se při pobytové kontrole prokázal padělaným dokladem a na území České republiky pobýval bez platného cestovního dokladu a bez víza. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Posouzení žaloby

Soud ověřil, že žaloba včetně jejího doplnění byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud rozhodl o žalobě bez jednání, neboť oba účastníci vyjádřili s tímto postupem souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 30. 3. 2015 sepsal žalovaný s žalobcem žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž žalobce uvedl, že do roku 2013 bydlel na Ukrajině v obci Kaluš v Ivanofrankivské oblasti. Do roku 2010 tam pobýval soustavně a mezi lety 2010 a 2013 odsud několikrát jel na několikaměsíční pobyt za svými rodiči do Španělska. V srpnu 2013 se zdržoval na Ukrajině naposledy. Od té doby až do března 2015 bydlel ve Španělsku ve městě Valencie. Jel tam za svými rodiči a živil se sběrem ovoce. V březnu 2015 odjel ze Španělska do České republiky na krátkodobou návštěvu přítele, v České republice však byl zadržen, když se prokázal padělanými doklady, a proto požádal o mezinárodní ochranu. Je pravoslavného vyznání, svobodný. Vojenskou službu nikdy nevykonával, povolán k výkonu služby nebyl. O mezinárodní ochranu požádal z důvodu obavy, že bude muset narukovat do války. Neuznává ukrajinskou vládu, která ho posílá do války ve svůj prospěch. Zdravotní stav žalobce je dobrý. Žalobce neměl v České republice povolení k pobytu, v schengenském prostoru se pohyboval s padělaným polským občanským a řidičským průkazem, kterými se prokázal hlídce Policie ČR. Za toto své jednání byl potrestán trestním příkazem k podmíněnému trestu odnětí svobody. Dne 9. 4. 2015 proběhl pohovor k žádosti o mezinárodní ochranu, při němž žalobce sdělil, že by v případě návratu na Ukrajinu mohl v místě, odkud odcestoval, opět žít. V zemi původu žijí žalobcovi prarodiče, rodiče žijí ve Španělsku. Z Ukrajiny odjížděl s tím, že se vrátí za účelem získání dalšího víza, ale při pobytu ve Španělsku si to rozmyslel. O mezinárodní ochranu žádá, protože nechce na Ukrajinu. V případě návratu do vlasti se obává, že bude muset do války, a neví, za koho by měl bojovat.

Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 15. 2. 2015, informaci Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z ledna 2015 o posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině (aktualizace č. 2), výroční zprávu Human Rights Watch z roku 2015, výroční zprávu Amnesty International 2014/15, zprávu Freedom House o svobodě ve světě 2015 – Ukrajina

a informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 29. 5. 2014 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti. Dalšími podklady pro vydání rozhodnutí byla žádost o udělení mezinárodní ochrany, protokol o pohovoru, rozhodnutí Policie ČR o zajištění žalobce a trestní příkaz vůči žalobci. Žalobce byl s podklady pro vydání rozhodnutí seznámen dne 21. 4. 2015. Při tom uvedl, že chce spokojeně žít, nechce jít bojovat, aby nevěděl proti komu. Dne 24. 4. 2015 žalobce na podporu svých tvrzení doložil vlastnoručně psané doplnění, v němž uvedl, že se na základě telefonátu se svou babičkou dozvěděl, že mu úřady chtějí doručit povolání do vojenské služby a že je mu vyhrožováno ze strany členů Národní gardy Ukrajiny a osob ve vojenských uniformách se znaky praporu Azov, že pokud do vojenské služby nenastoupí, tak jej zabijí. Vyvíjeli nátlak na jeho babičku, aby žalobce přiměla pod záminkou zhoršení jejího zdravotního stavu k návratu do země původu.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 30. 3. 2015, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

K jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě a jejím doplnění soud uvádí:

Obecné tvrzení žalobce, že v řízení byl porušen § 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu, doprovázené parafrází textu těchto ustanovení zákona, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Totéž platí i o tvrzení, že byly porušeny § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, doplněné o konstatování, že žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu, azylu z humanitárních důvodů a že mu v případě návratu hrozí vážná újma. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z níž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je

povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

- a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo*
- b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

- Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje*
- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*
  - b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
  - c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
  - d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

Úvodem považuje soud za významné předeslat, že branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se

z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012 – 44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří bez relevantních důvodů odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva). V opačném případě by aplikace azylového práva destruovala obranyschopnost cizího státu.

Skutečnost, že žalobce může být povolán do armády k výkonu vojenské služby a nasazen do bojových operací na východě země, může být v obecné rovině relevantní z pohledu azylu jakožto privilegované formy mezinárodní ochrany (§ 12 zákona o azylu). Touto otázkou se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24, a to právě ve vztahu k situaci na Ukrajině. V uvedeném rozhodnutí navázal především na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci *Andre Lawrence Shepherd* (C-472/13). Soud při posuzování zákonnosti rozhodnutí ve vztahu k § 12 zákona o azylu vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu, resp. Soudního dvora Evropské unie, s nimiž se ztotožnil a neshledal důvod odklonit se od nich.

Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 8 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) a musí být vykládáno v jejím světle. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN).

Jinými slovy řečeno, mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepře výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, válečným zločinům, zločinům proti lidskosti. Trestní stíhání v případě odepření vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným z pohledu mezinárodního práva protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu. Naopak je zcela legitimní, aby stát, jenž se nachází v konfliktu, vynucoval plnění branné povinnosti a nařízené mobilizace i prostředky trestního práva.

V situaci, kdy žalobce v řízení konzistentně a věrohodně uváděl jako jeden z důvodů podání žádosti o mezinárodní ochranu, že se obává povolání k výkonu vojenské služby

a především pak nasazení do ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny, bylo povinností žalovaného shromáždit takové zprávy o zemi původu, na jejichž základě by bylo možno posoudit, zda v ozbrojeném konfliktu nedochází k porušování pravidel mezinárodní válečného, resp. humanitárního práva.

Žalovaný za účelem zhodnocení charakteru ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny opatřil jako podklad pro vydání rozhodnutí zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 15. 2. 2015. Tato zpráva se vztahuje k období od 1. 12. 2014 do 15. 2. 2015 a je zaměřena na detailní popis stavu bojových operací s tím, že popisuje i excesy, k nimž dochází na obou bojujících stranách. Ze zprávy vyplývá, že v uvedeném období se konaly mírové rozhovory v Minsku, které vyústily v uzavření dohody o příměří, která měla vstoupit v platnost od 15. 2. 2015, zahrnující i ujednání o zřízení bezpečnostní zóny, o stažení zahraničních ozbrojených útvarů, žoldáků a zbraní z území Ukrajiny a o propuštění rukojmích a nezákonně zadržovaných osob. Nadále bylo velmi rozšířené plošné ostřelování obydlených oblastí, a to z obou stran, byť se v některých případech nenacházejí poblíž žádných vojenských pozic. Od sklonku ledna 2015 dochází k evakuaci obydlených oblastí v blízkosti ozbrojených bojů. Dle výroční zprávy Human Rights Watch 2015 zahájily státní úřady v září 2014 trestní šetření ve věci údajných zločinů spáchaných provládním praporem Ajdar, mezi něž mělo patřit svévolné zadržování, nucená zmizení a mučení.

Ze shromážděných zpráv svědčících o charakteru bojových operací a podmínek, které je doprovází, vyplývá, že ojediněle dochází na obou stranách konfliktu k excesům. To ostatně dokládají i zprávy nevládních organizací, z nichž žalobce v žalobě cituje (i kdyby byly tyto zprávy řádně navrženy k provedení k důkazu, bylo by doplnění dokazování o tyto zprávy nadbytečné, neboť žalovaným shromážděné zprávy lze považovat za dostatečné a jednoznačně objektivní). Na druhou stranu jsou opakovaně vyhlášována příměří a konflikt je tlumen diplomatickou cestou. Z veřejně dostupných informací je známo, že ačkoliv Ukrajina není smluvním státem Statutu Mezinárodního trestního soudu, učinila dne 17. 4. 2014 a 8. 9. 2015 dvě prohlášení ve smyslu čl. 12 odst. 3 Statutu Mezinárodního trestního soudu, v jejichž důsledku byla tomuto soudu přiznána pravomoc vyšetřovat a stíhat zločiny, k nimž na území Ukrajiny došlo po 21. 11. 2013 (<https://www.icc-cpi.int/ukraine>). Na počátku roku 2015 se přitom zintenzivnilo úsilí o evakuaci osob bydlících v místech, které jsou bezprostředně zasaženy boji. Z toho tedy plyne, že Ukrajina jakožto jedna ze stran ozbrojeného konfliktu činí opatření proti tomu, aby bojovými operacemi bylo zasaženo civilní obyvatelstvo, a je připravena stíhat i případné válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, resp. umožnit jejich stíhání Mezinárodnímu trestnímu soudu. Je tedy málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací veden ke spáchání takových zločinů. Za této situace pak bylo na žalobci, aby s dostatečnou přesvědčivostí prokázal, že jednotka, ke které patří (resp. v níž má vykonávat vojenskou službu), provádí nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci *Shepherd*, body 42 a 43). Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu a že by všechny vojenské jednotky páchaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností vysoce pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce

nicméně ve správním řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (ve výše uvedeném smyslu), natož aby je prokázal, pouze obecně uvedl, že hrozí, že bude povolán k výkonu vojenské služby. Z této skutečnosti ovšem nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že žalobce bude nucen podílet se při výkonu vojenské služby na páčání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 ve spojení s § 12 zákona o azylu, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice. Žalobní bod je nedůvodný.

Žalobce dále namítl, že se žalovaný dostatečně nevypořádal s obavami žalobce z trestního řízení v případě odepření vojenské služby, a to i vzhledem k tomu, že účast žalobce v konfliktu je v rozporu s jeho náboženským a morálním přesvědčením a že žalobci měl být udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Soud konstatuje, že žalovaný se otázkou vedení trestního řízení proti žalobci v případě odepření vojenské služby dostatečně zabýval na straně 5 svého rozhodnutí, přičemž své posouzení správně opřel o mezinárodní smlouvy i judikaturu vrchního a Nejvyššího správního soudu. Na stejné straně rozhodnutí se žalovaný rovněž zabýval konstatováním žalobce, že je věřící člověk a že účast v případném konfliktu jde proti jeho náboženskému a morálnímu přesvědčení.

Z rozsudku Soudního dvora EU ve věci *Shepherd* a rozsudku NSS čj. 5 Azs 158/2015 – 24 vyplývá, že případy žadatelů o mezinárodní ochranu, kterým v důsledku odepření výkonu vojenské služby hrozí trest, je v obecné rovině možné aplikovat čl. 9 odst. 2 písm. b) a c) kvalifikační směrnice, podle nichž lze za pronásledování považovat právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, a nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání. Pod toto pravidlo by totiž teoreticky bylo možné podřadit i tresty ukládané osobám, které odmítly nastoupit k výkonu vojenské služby. Soudní dvůr EU nicméně ve shora citovaném rozsudku dovodil, že uložení trestu odnětí svobody nebo propuštění z armády z důvodu odepření povinnosti vykonat službu nejsou s ohledem na legitimní výkon práva dotyčného státu udržovat ozbrojené síly považována za natolik nepřiměřená nebo diskriminační, že by patřila mezi akty pronásledování. Stát má nepochybně legitimní důvod uložit osobě, která odmítá vykonat vojenskou službu, i trest odnětí svobody, aby udržel svoji bojeschopnost. Tím spíše to platí v situaci lokálně omezeného ozbrojeného konfliktu, u něhož nelze vyloučit, že eskaluje do regulérní válečné situace, a to i za účasti cizího státu. Ostatně dle zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015 (bod 21) mohou lidé vyhýbající se odvodu do armády dostat trest pohybuující se od správní pokuty až po odnětí svobody v délce 2 až 5 roků. Za vyhýbání se odvodu nebo mobilizaci bylo v roce 2014 údajně odsouzeno 32 osob (v roce 2013 nikdo). Analýzou některých z těchto případů (16) bylo zjištěno, že všichni, kdo byli uznáni za vinné, byli odsouzeni k administrativní pokutě, veřejné službě nebo dostali podmíněný trest. Hrozící tresty, natož pak tresty reálně ukládané, zjevně nejsou vzhledem k zájmu na obranyschopnosti země nepřiměřené, a nemohou tak být považovány za pronásledování. Přiměřenost těchto opatření je možné dokladovat srovnáním se sazbou trestu odnětí svobody trestného činu nenastoupení mimořádné služby (za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) v ozbrojených silách (§ 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) v České republice, která činí jeden rok až pět let. Lze doplnit, že žalobce neosvědčil, že by ke dni vydání rozhodnutí žalovaného byl v postavení osoby vyhýbající se povinné vojenské službě či mobilizaci, tudíž že by se na něj vztahovaly tresty za nenastoupení vojenské služby.

K námitce žalobce, že je věřící člověk a že jeho případná účast v konfliktu je v rozporu s jeho náboženským a morálním přesvědčením, soud konstatuje, že ze zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015 vyplývá, že ukrajinské zákony umožňují příslušníkům uznaných náboženských organizací registrovaných na Ukrajině, mezi něž nepochybně patří i pravoslavná církev, k níž se žalobce hlásí, odepřít z důvodu svědomí a náboženství službu v armádě a vykonávat náhradní vojenskou službu. Ze shromážděných podkladů tedy nevyplývá, že by branná povinnost na Ukrajině představovala ve vztahu k žalobci pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (shodně viz usnesení NSS ze dne 9. 3. 2016, čj. 6 Azs 23/2016 – 48, bod 17). Z pohledu akceptovatelnosti odepření výkonu vojenské služby je třeba odlišně přistupovat k výhradě svědomí uplatněné ve vztahu k výkonu základní vojenské služby v době bezpečnostně klidné a uplatnění této výhrady při bezprostředním ohrožení státu, kdy stát vyhlásí mobilizaci. Je totiž základní povinností každého občana podílet se na obraně státu.

Soud tedy uzavírá, že žalovaný dospěl ke správnému právnímu posouzení věci, tedy že strach žalobce z pronásledování v zemi původu není odůvodněný, neboť jednání státních úřadů, kterého se obává (povolání k výkonu vojenské služby, případně nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny), nelze považovat za pronásledování. Není tak naplněn základní předpoklad pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalobní bod je nedůvodný.

V souvislosti s aplikací § 12 zákona o azylu žalobce dále namítl, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť neopatřil vůbec žádné informace o povaze a činnosti Národní gardy Ukrajiny, jejíž součástí je prapor Azov. Žalovaný se dle soudu dostatečně a správně vypořádal s azylovou relevancí tohoto tvrzení žalobce. Národní gardu Ukrajiny nelze považovat za státní orgán, nýbrž dobrovolnickou organizaci nestátní povahy. Totéž platí i pro uskupení Pravý sektor. V případě vyhrožování ze strany těchto organizací se měl žalobce, resp. jeho prarodiče, obrátit na orgány veřejné moci a požadovat u nich ochranu před vyhrožováním. Z vyjádření žalobce ani ze spisu nevyplývá, že by tak on či jeho příbuzní na Ukrajině učinili, ani že by ochrana ze strany veřejné moci měla být neúspěšná. V této souvislosti žalovaný poukázal na zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, která je obsažena ve správním spise, podle níž se současná ukrajinská politická reprezentace snaží naplňovat koncepci právního státu. To se projevuje i v tom, že jsou vedeny desítky trestních řízení právě i proti příslušníkům Národní gardy Ukrajiny. Soud doplňuje, že byt' mohou být dobrovolnický prapor Azov a jeho činnost podporovány ukrajinskou vládou, na jejíž straně působí v ozbrojeném konfliktu na východě Ukrajiny, neznamená to, že by jakákoliv činnost této organizace byla ze strany státu tolerována. To ostatně dokládá i výše uvedená informace o trestním stíhání příslušníků praporu Azov. Na základě uvedeného soud dochází k závěru, že se nejedná o azylově relevantní pronásledování, neboť jeho původcem nejsou státní orgány, přičemž toto jednání jim není přičitatelné ani na základě § 2 odst. 9 věty druhé zákona o azylu. Za této situace tedy bylo nerozhodné provádět dokazování ohledně činnosti subjektů, o nichž se žalobce zmínil v doplnění své žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobní bod je nedůvodný.

Ve vztahu k rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu žalobce namítl, že mu jakožto civilistovi v případě návratu hrozí vážné ohrožení života z důvodu svévolného násilí v situacích vnitřního či mezinárodního ozbrojeného konfliktu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu a že žalovaný je povinen přihlédnout k aktuální situaci v zemi původu, neboť boje dle žalobce svou intenzitou dosahují hranice občanské války. Ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu může dopadat na žalobce pouze jako

na civilistu, tedy pokud by žalobce byl jako civilista (nikoliv v souvislosti s nasazením do ozbrojeného konfliktu v rámci ukrajinské armády) na území Ukrajiny reálně ohrožen vážnou újmu spočívající v ohrožení života nebo lidské důstojnosti (viz rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008 – 68, nebo rozsudek ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24). Žalovaný se tímto aspektem ve svém rozhodnutí v dostatečném rozsahu zabýval na stranách 9 a 10, na základě zpráv o zemi původu správně dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Složitá bezpečnostní situace se týká pouze východní části Ukrajiny, kde dochází k lokálním střetům jednotlivých uskupení separatistů a zástupců vládní moci. Ve střední a západní části Ukrajiny je však situace poklidná.

Zejména z informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015 vyplývá, že ozbrojené střety jsou omezeny pouze na část Luhanské a Doněcké oblasti na východě Ukrajiny. Někteří obyvatelé z těchto částí odešli a usadili se v Luhanské a Doněcké oblasti v místech, která jsou pod kontrolou ukrajinské vlády, a dále v regionech Charkov, Dněpropetrovsk a Záporoží. Těžké boje probíhaly jen v oblasti Luhansku, Doněcku a Horlivky. Zpráva dále popisuje faktickou i právní situaci vnitřních uprchlíků. Ze zprávy, která splňuje podmínku aktuálnosti, neboť ke dni vydání napadeného rozhodnutí byla stará jen 4 měsíce, vyplývá, že hrozba vážné újmy, které jsou civilisti v souvislosti s ozbrojenými střety vystaveni, se omezuje na Doněckou a Luhanskou oblast (resp. pouze na jejich část). Ty části Doněcké a Luhanské oblasti, které jsou pod kontrolou vlády, a zbývající oblasti jsou bezpečné, civilisti v nich nejsou vystaveni z důvodu ozbrojeného konfliktu nebezpečí usmrcení, zranění nebo jiné vážné újmy. Vzhledem k autoritě zpracovatele zprávy o zemi původu jde o zprávu vysoce důvěryhodnou a objektivní. Je tedy zřejmé, že Ukrajina se ke dni vydání napadeného rozhodnutí nenacházela ve stavu tzv. totálního konfliktu – tj. situaci, že již pouhá přítomnost osoby na území této země nebo regionu ji vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity (shodně viz usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014 – 17). Za této situace bylo povinností žalobce prokázat dostatečnou míru individualizace, tj. že on osobně by pravděpodobně byl vystaven jako civilista útoku v rámci probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Potřebná míra individualizace je naplněna zpravidla tehdy, když žalobce již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, nebo pokud ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu země původu, ve kterém skutečně žalobce pobýval, a nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země, nebo pokud jsou u žalobce dány jiné faktory (osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že se žalobce stane terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí (viz rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24). Žalobce ve správním ani soudním řízení neprokázal, že by před odjezdem ze země původu utrpěl v důsledku ozbrojeného konfliktu vážnou újmu nebo byl takovou újmu ohrožen. Z výpovědi žalobce vyplývá, že v zemi původu nebyl od roku 2013, kdy ještě byla na celém území Ukrajiny mírová situace. Žalobce nebydlí v místě, které je zasaženo ozbrojenými operacemi. Bydlel ve městě K. v Ivanofrankivské oblasti a má možnost se tam vrátit. Žalobce neuvedl v řízení žádné skutečnosti, z nichž by vyplýval jakýkoliv důvod, který by zvyšoval riziko, že se stane v zemi původu jakožto civilista terčem svévolného násilí. Žalovaný tedy správně dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalobci lze přisvědčit, že do ozbrojených střetů na východě Ukrajiny jsou *de facto* zataženi obyvatelé (zejména muži) ze všech oblastí Ukrajiny, neboť na ně dopadá vyhlášená mobilizace. Pro účely § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, jenž ovšem dopadá toliko na civilní obyvatelstvo, je však třeba odlišovat, zda má žadatel o mezinárodní ochranu své bydliště v zemi původu v oblasti, která je boji zasažena, což z něj potenciálně činí terč svévolného násilí, nebo nikoliv. Úvaha žalovaného, že žalobce má bydliště v západní části

Ukrajiny, která je značně vzdálena od oblastí, kde dochází k ozbrojeným střetům, je tak z pohledu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu relevantní a věcně správná.

Žalobní bod týkající se výkladu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu a jeho aplikace na případ žalobce je tedy nedůvodný. Žalovaný si opatřil dostatek aktuálních podkladů pro posouzení této otázky a jeho rozhodnutí odpovídá konkrétním skutkovým okolnostem daného případu.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Z doplnění žaloby není zřejmé, zda odkazy na zdroje, které jsou v něm uvedeny v poznámkách pod čarou, má soud považovat za důkazní návrhy. Tato forma je typická pro psaní studijních, kvalifikačních či odborných prací, nikoliv pro sepsání žalob a dalších podání ve věci samé advokátem. O řádně uplatněný důkazní návrh jde pouze tehdy, je-li z textu podání zřejmé (nepochybné), že účastník navrhuje provedení označené listiny k důkazu. To nelze z doplnění žaloby ze dne 22. 6. 2015 dovodit. I kdyby bylo možno poznámky pod čarou obsahující pouze odkazy na webové stránky považovat za důkazní návrhy, soud je neprovedl, a to z následujících důvodů. Příručku Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nelze považovat za listinu, jíž by bylo možné prokázat nějakou skutečnost. Dokazování se vede právě ke správnému zjištění skutečností. Účelem příručky je usnadnit výklad a především pak aplikaci jednotlivých ustanovení Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951. Týká se tedy výkladu a aplikace práva, což je okolnost, k níž se dokazování neprovádí. Ze stejného důvodu soud neprovedl důkaz rozhodnutím švédského správního soudu, na které žalobce odkázal, neboť se má týkat právní kvalifikace situace na Ukrajině. Prostřednictvím tohoto soudního rozhodnutí nelze zjišťovat skutkový stav v nyní posuzované věci. Tyto příklady dokládají, že uvedení odkazu na internetové zdroje v poznámce pod čarou nelze považovat za implicitní návrh na provedení důkazu. Dále soud neprovedl důkaz internetovými stránkami britských a amerických úřadů, které obsahují doporučení ohledně cest na Ukrajinu. Vzhledem k jejich zaměření jde o informace zcela nerozhodné pro posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, žalovaný shromáždil dostatek zpráv o zemi původu, které obsahují specifické informace významné pro rozhodování o žádosti o mezinárodní ochranu. Zprávy nevládních organizací Human Rights Watch a Amnesty International, na které žalobce odkazuje v poznámkách pod čarou, jsou součástí správního spisu, a to v podobě nejaktuálnějších souhrnných výročních zpráv. Zprávy ze zpravodajského serveru www.idnes.cz jsou nadbytečné, neboť žalovaný shromáždil objektivní a komplexní (navíc aktuální) zprávy o stavu bojových operací, takto zjištěný skutkový stav není třeba doplňovat o žurnalistické (či spíše jen agenturní) produkty zabývající se povrchně dílčími otázkami konfliktu, které představují toliko sekundární pramen informací.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Usnesením ze dne 11. 6. 2015, čj. 49 Az 69/2015 – 17, byl žalobci ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem advokát JUDr. Maroš Matiaško, LL.M. Poté, co byl

JUDr. Matiaškovi pozastaven výkon advokacie, ustanovil svým zástupcem podle § 27 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, Mgr. Filipa Schmidta, LL.M. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů soudem ustanoveného advokáta hradí podle § 35 odst. 8 věty první za středníkem s. ř. s. stát. Výše odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů se stanoví podle § 35 odst. 2 s. ř. s. na základě vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Ustanovený zástupce provedl v řízení dva úkony právní služby, a to převzetí zastoupení a sepsí doplnění žaloby ze dne 22. 6. 2015 [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny a náhrad odvést, tj. o částku 1.428 Kč (21 % z 6.800 Kč). Zástupci žalobce tak náleží odměna a náhrada v celkové částce 8.228 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 9. září 2016

Tomáš Kocourek, v.r.
soudce

Za správnost: Kouřimová